

FAMILJ **Aphroditidae – musmaskar**

STAM
 KLASS
 UNDERKLASS
 ORDNING
 UNDERORDNING
 FAMILJ
 SLÄKTE

Annelida
 Polychaeta
 Aciculata
 Phyllodocida
 Aphroditiformia

Familjen Aphroditidae omfattar ca 75 arter i världen, varav två finns i svenska vatten. De är förhållandevis breda havsborstmaskar som kan bli upp till 20 cm långa och 6 cm breda. Kroppen kan vara täckt av en filt av långa och smala borst, vilket gör att det ser ut som de har päls. Våra två svenska arter kallas guldmus

och silvermus, men det är inte för att de liknar möss som de fått dessa namn. Namnet syftar istället på slangordet mus som används för det kvinnliga könsorganet. Linné var medveten om detta namnbruk då han beskrev *Aphrodita aculeata* och namngav den efter den grekiska kärleksgudinnan.

Musmaskar är breda och kraftiga havsborstmaskar som varierar i längd från någon till 20 centimeter. Undersidan av djuren är försedd med papiller. Huvudet är rundat till fyrkantigt. Framtill i mitten finns en mittantenn med förtjockad bas. Under och framför mittantennen finns en knöliknande bildning som är täckt av små papiller. Huvudet har ett par korta eller långa utväxter där det kan sitta ett par ögon. Utgående från sidorna undertill på huvudet finns två långsmala palper. Man känner inte till om nackorgan finns eller saknas. Svalget är utvrängbart och har två par käkar (kan saknas hos släktet *Aphrodita*) och är försett med en ring av papiller längst ut. Det första segmentet är riktat framåt och omsluter huvudets sidor. Segment 1 har buklober med långa enkla borst och två cirrer. Därefter har segmenten både buk- och rygglober med borst. Undertill på bukloberna finns en fingerformig bukcirr. Både buk- och ryggborsten är enkla men varierar i tjocklek och i tandning. Bukborsten kan vara tjocka och kraftiga med eller utan tandning, eller långa, smala och försedda med taggar. Ryggborsten kan vara långa och tunna, eller långa och grova, eller se ut som harpuner. Hos vissa arter är de

tunna borsten hopflätade till en filt som täcker översidan av djuren, vilket är speciellt tydligt hos arten guldmus *Aphrodita aculeata*. Dessa filtborst produceras av speciella spinnkörtlar som sitter på rygglobernas rygg sida. Invändigt i varje buk- och rygglob finns ett stödjeborst. På rygg sidan sitter par av fjäll på segment 2, 4, 5, 7 och därefter på vartannat segment till och med segment 29. Fjällen kan ibland vara svåra att se under filten av tunna borst. På fjällen kan det finnas små papiller. På segment som saknar fjäll finns långsmala utskott (ryggcirrer). Längst bak på djuret finns en analöppning och två fingerformiga analcirrer.

Musmaskar har ansetts vara långsamma rovdjur, men en studie har visat att de kanske är mer aktiva än man tror och att de jagar snabba och stora byten som havsborstmaskar i släktena *Nereis* och *Nephtys*. Man känner inte till så mycket om deras fortplantning, men de är skildkönade och har troligtvis yttre befruktning. Hos en art lever larven av den näring den får med sig i ägget. Musmaskar lever både på mjukbottnar, där de hittas strax under sedimentytan, och på hårdbottnar. De finns på alla djup och i alla världshav.